

Kudaybergen Cumanazarov

(1937 - 1999)

1937 yılında Oş iline bağlı Toktogul ilçesinin Üç-Terek köyünde doğdu. Köydeki yedi senelik okulu bitirdi. Daha sonra Üç-Terek'teki Gorki adındaki ortaokul velisede tahsil görüp, onu 1954 yılında bitirdi

K. Cumanazarov'un ilk şiiri 1965'te Leninçil Çaş gazetesinde yayımlandı.

Şu anda şair "Kara-Köl Ottoru" (Kara-Köl Ateşleri), "At Calındağı Ir" (At Yelesinde Şiir), "Toguz

Kayrk" adlı şiir kitaplarının ve "Uluu Akındın Cergesinde" (Büyük Şairin Yerinde) adlı deneme kitabının müellifidir.

ESERLERİ:

Kara-Köl Ottoru (Kara-Köl Ateşleri), Kırgızstan, Frunze 1969. 112s.

At Calındağı Ir (At Yelesindeki Şiir), (Çocuklar için) Mektep, Frunze 1971. 79s.

Şiirler

KIZIK KÜNDÖR

Kır-kırlardan kılaktayt kızık kündör,
Kızıl cooluk kolgo alıp bulgap turgan.
Ortobuzda ot bolup kızıl güldör,
Oydu-toonu calınga çulgap turgan.

Kızık kündör karmatpas azoo attay,
Caaday atıp calına cetkirbegen.
Çıkkın künu turgansıyt takır batpay,
Beşiş belem tübölük keç kirbegen.

Cetemin dep kelatam, cetpey kelem,
Cay taptırbay canımdı talpınamın.
Beşenemdi burbastan bettey kelem,
Magnitney can taştap tartılamin.

Çaşap kelem men oşol kündör üçün,
Kayıl bolup bugünkü tagdırıma.
OrtODOGU kıpkızıl güldör üçün,
Otko tüşüp turmuştuñ tagdırıma.

KÜZ

Uluu toogo kar tüştü appak kılıp,
Kış kelatat kar ıldıy attap cılıp.
Kökürögü tüktüü cer kölbüp catat,
Kök asmandı özünö kapkak kılıp.

Mokok araa daraktın canın kıynayt,
Momun darak tımızın sızdap ıylayt.
Buurul çaçıp, sapırıp küzgü şamal,
Buguñ tök dep, asmandan bulut cıynayt...

Kara çaçım cıldarım appak kılıp,
Karılık kuup kelatat attap cılıp.
Kaysıl künu?... men dağı camınam ee,
Kara cerdi üstümö kapkak kılıp...

AYILDIK AKINDIN TURMUŞU

Cönököy, ayıldın bir adamında,
Cöö basıp kele catam, kadamım cay.
Özğönün baktısına köz artpaymın,
Ömürdö aramım az, adalım bay.

Cazında koroom toloo güldör caynayt,
Bağımda kuştar çaçkan ündör caynayt.
Alçalar appak gülün cerge tögüp,
Möndürdöy möltürögön mömö baylayt.

NEŞELİ GÜNLER

Dağ-tepeden nazlanır neşeli günler,
Kırmızı örtü eline alıp sallayıp duran.
Aramızda alev olup kırmızı çiçekler,
Vadiyi-dağı aleve örtüp duran.

Neşeli günler tutturmaz vahşi at gibi,
Yay gibi atıp yelesine ulaştırmayan.
Doğan güneşi duruyor gibi asla batmayıp,
Cennet miydi ebediyen gece olmayan.

Yeterim diye geliyorum, yetemiyorum,
Dinlendirmeden canımı yeltenirim.
Yüzümü çevirmeden karşılayıp gelirim,
Mıknatıs gibi canımı atıp çekilirim.

Yaşıyorum ben işte o günler için,
Boyun eğip bugünkü kaderime.
Ortadaki kıpkırmızı çiçekler için,
Ateşe düşüp hayatın kaderine.

GÜZ

Yüce dağa kar yağdı bembeyaz kılıp,
Kış geliyor kar aşağıya atlayıp yılıp.
Göğsü tüylü yer gevşeyip yatıyor,
Gök yüzünü kendine kapak kılıp.

Kör testere ağaca eziyet eder,
Hâlim ağaç sessizce sızlayıp ağlar.
Kır renk saçıp, savurup güz rüzgarı,
İçini dök diye, göklerden bulut toplar...

Siyah saçımı yıllarım bembeyaz kılıp,
Yaşlılık kovalayıp geliyor atlayıp yılıp.
Hangi günü?... ben de örtünürüm ki,
Kara toprağı üstüme kapak kılıp...

KÖYLÜ ŞAIRİN HAYATI

Mütevazı, köyün bir adamı gibi,
Yaya yürüyüp geliyorum, adımım yavaş.
Özgenin bahtına göz koymam (ben),
Ömürde haramım az, helâlim çok.

Baharda avlum dolu çiçek açar,
Bahçemde kuşlar şakıyan sesler dolu.
Kırazlar beyaz çiçeğini yere döküp,
Dolu gibi parıldayan meyve bağlar:

Kelgin kuş uçup kelse çarbagıma,
Dep tileym: "Ketpegile, çardagıla!"
Kelginder uçup ketse küzdö kayra,
"Kelgile, cazda kütöm, çanbagıla!"

Dep kalam kusa tolup köñülümö,
Olturup Ala-Toonun öñüründö.
Columdan coluguular arbin bolup,
Ayrılıu az bolso eken ömürümdö!

Üyümdö bışkan kızıl nandı süyöm,
Nasibin cerden tapkan candı süyöm.
Uykunun tattulugun tanbaym, biroq,
Carıktı cakşı köröm, tañdı süyöm!

Oşentip aşık bolup kuşlarına,
Oy bağıp çaşap cüröm kıştagımda.
Kayakta cürüşsö da, uşul çarbak,
Kayrılaar uya bolup kızdarıma...

CAY TURMUŞ

Kelgen kündün beresesi bar maga,
Ketken kündün alası bar mende.
Çaşap kelet: külüp, küyüp, armanda,
Kündü tosüp, kündü uzatkan bir pende.

Koroosuna olturguzgan şabdalı,
Cemişinen gülün cakşı körgöndön.
Külgün gülün karap koyup şaktagı,
Sörüsündö oturganga köngöndön.

Irlar cazat şabdalinın gülündöy,
Nazik sezim cüröktörgö bağıştap.
Kündör cok dep apreldin küntündöy,
Külüp koyot: "caz bul sırduu tabışmak!"

Tün kirgende uyku tatat amanat,
Şabdalinın gülün körüp tüşündö.
Tündü uzatat turguzduñ dep salamat,
Tüşün coorup bıylık mol tüşümgö.

DOSTORUMA

Komuzdu bilgeniñe bergileçi,
Dostorum, ır ırdaylı, kelgileçi?!
Coluguu bugünküdöy bir keçüüdö,
Bolbosun dayım ele bilgileçi!
Dostorum, ır ırdaylı, kelgileçi!

Bir cürgön tee balalık kündü samap,
Negerdir közdörümdön çaşım tamat.
Dostorum, ır ırdaylı, kelgileçi!
Ir menen kusalıktar ketsin tarap,
Negerdir közdörümdön çaşım tamat...

Komuzuñ nege mınça cürök ezet,
Kayradan bölününüñ al da sezet.
Kezdeşüü dağı uşintip bir keçüüdö,
Bolobu ce bolboybu anday kezek?!
Kayradan bölününüñ cürök sezet...

Turmuşa çaşap cürüp attuu, cöölöp,
Dostordun coluguşu bul da döölöt.
Baktılıu sezip bugün men özümdü,
Olturam arañarda karmap söölöt.
Dostorum, coluguşuu bul da döölöt!

Göçücü kuş uçup gelirse çiftliğime,
Diye dilerim: "Gitmeyin, eğlenin!"
Göçücüler uçup giderse güzün tekrar,
"Geliniz, baharda beklerim, bırakmayın!"

Deyip kalırım hüznün dolup gönlüme,
Oturup Ala-Too'nun eteğinde.
Yolumda buluşmalar fazla olup,
Ayrılma az olsaydı ömrümdö!

Evimde pişen kırmızı ekmeği severim,
Nasibini yerden bulan canı severim.
Uykunun tatlılığını inkar etmem, ancak,
Aydınlığı severim, tanı severim!

Böylece aşık olup kuşlarına,
Düşünce besleyip yaşıyorum köyümdö.
Nerede gezerlerse de, bu çiftlik,
Dönecek yuva olup kızdarıma...

RAHAT HAYAT

Gelen günün veresiyesi var bana,
Giden günün alacağı var bende.
Yaşayıp gelir: gülüp, yanıp, tasalanıp,
Günü bekleyip, günü uzatan bir bende.

Bahçesine diken şeftali ağacı,
Meyvesinden çok çiçeğini sevenden.
Pembe çiçeğine bakıp durup dalındaki,
Sekisinde oturmaya alışandan.

Şiirler yazar şeftalinin çiçeği gibi,
Nazik sezim yüreklere bağışlayıp.
Günler yok diye nisan günü gibi,
Gülücük atar: "bahar bu sırlı muamma!"

Gece olunca uyku tadar emanet,
Şeftalinin çiçeğini görüp düşünde.
Geceyi uğurlar kaldırdın diye selamet,
Düşünü yorup bu yılki bol mahsule.

DOSTLARIMA

Kopuzu bilenine versenize,
Dostlarım şarkı söyleyelim, gelseniz e?!
Buluşma bugünkü gibi bir geçmekte,
Olmayı her zaman da bilseniz e!
Dostlarım, şarkı söyleyelim, gelseniz e!

Bir gezen tâ çocukluk günü arzulayıp,
Nedense gözlerimden yaşım akar.
Dostlarım, şarkı söyleyelim, gelseniz e!
Şarkıyla hasretler gitsin dağılıp,
Nedense gözlerimden yaşım akar...

Kopuzun neden böyle yüreği ezer,
Yeniden ayrılmayı o da sezer.
Buluşma yine böyle bir geçmekte,
Olur mu veya olmaz mıdır öyle bir an?!
Yeniden ayrılmayı yürek sezer...

Hayatta yaşarken athı, yayalı,
Dostların buluşması bu da devlet.
Mutlu hissedip bugün ben kendimi,
Oturuyorum aranızda ciddi tavır takınıp.
Dostlarım, buluşmak bu da devlet!